

Bespreking: Guus van der Veer

Wilma de Rek: 'Stand-up filosoof' De antwoorden van René Gude. ISVW Uitgevers, Leusden 2013, ISBN 978 949 169-302-4 (Beenmergkanker, PO/1) Zie ook: <http://www.isvw.nl/uitgeverij>

Soort boek/ziekte/stijl: Dit boek is het resultaat van een reeks interviews met filosoof René Gude, bij wie vijf jaar gelden beenmergkanker werd geconstateerd. De in het boek weergegeven gesprekken gaan over zaken als ons beeld van de wereld, de taal, de ziel, de liefde, religie, leiderschap en ambitie. De laatste twee hoofdstukken gaan over optimisme en over de dood. Daarin komt, haast terloops, ook ter sprake hoe René Gude tegen zijn ziekte aankijkt.

Over de schrijver: René Gude (1957) is Denker des Vaderlands. In mei 2013 volgde hij Hans Achterhuis op. Gude is al ruim twintig jaar bezig met het populariseren van filosofie. Hij was hoofdredacteur van Filosofie Magazine en directeur van de Internationale School voor Wijsbegeerte. Hij schreef meerdere boeken over ethiek en filosofie.

Korte beschrijving: Het voorlaatste hoofdstuk van dit boek begint met de Vraag: 'Wat is optimisme, volgens jou? De titel van dat hoofdstuk luidt "*Waarom optimisme geen blijde levenshouding is, maar een slimme strategie*". Die titel geeft de inhoud van het hoofdstuk goed weer. In het hoofdstuk komt ook naar voren dat Gude niet gelooft dat "positief denken je helpt om kanker te 'overwinnen'." Het laatste hoofdstuk, "*Waarom het goed is dat we langer sterven,*" gaat uit van de gedachte dat we, dankzij de medische stand, steeds langer leven, maar ook langer sterven. Eén van de vragen die aan de orde komt luidt: "Hoe zit het met je geestelijke voorbereiding op de dood? Kun je naar zoiets groots en onherroepelijks toelevens, er op de een of andere manier vrede mee krijgen?"

Wat viel op: Het boek is geschreven in spreektaal en Gude heeft de gaven van een goede onderwijzer.

Citaten: Pag. 141: "Jij bent een soort boegbeeld van het optimisme geworden, ook door hoe je met je kanker omgaat. Is dat niet een beetje griezelig?
Soms wel. Veel mensen verwarren optimisme met dat vreselijke 'positief denken'. Ze menen dat positief denken je helpt om je kanker te 'overwinnen'. Daar geloof ik niets van. Denken is geen geheime kracht die op magische wijze rechtstreeks op de materie inwerkt. Het zit anders: Met je denken beïnvloed je je gedrag. In die zin is de manier waarop je over dingen denkt, wel heel belangrijk. Een mens kan nadenken over zijn slechte gewoontes en besluiten betere gewoontes te ontwikkelen. Maar daar zit niets magisch aan.

Ik word toch liever optimistisch gevonden dan pessimistisch.(..) Wij optimisten kunnen de pessimisten erop wijzen dat de wereld er al een hele tijd is en dat de mensheid nog altijd flink groeit."

Pag. 149: "*Ik ben vijf jaar geleden wel uit de baan van mijn normale leven getikt. Aanvankelijk kreeg ik een mooi percentage – zeventig procent- dat het allemaal goed zou komen, met behulp van een chemokuur en andere behandelingen. De eerste drie jaar stonden helemaal in het kader van 'dit is een tijdelijke inzinking, ik kom hier goed uit'. Maar vanaf begin 2011 kon ik dat niet meer denken. Want toen*

kwam het terug. De kanker had de chemo overleefd – en ik heb een heel heftige chemo gehad, dus dat betekent dat die tumor zo sterk is dat hij niet meer met nog meer chemo te bestrijden is. Sindsdien wordt hij door operatieve ingrepen in de perken gehouden, maar van genezing kan geen sprake zijn, hooguit van verlenging van het leven.

Ik voel me goed, toch ben ik ziek. Door het UWV ben ik arbeidsongeschikt verklaard. Dus een instelling die bijna niemand meer arbeidsongeschikt verklaart, omdat zelfs mensen met een dwarslaesie nog best met hun oogleden knijpers kunnen vouwen, ziet mij als arbeidsongeschikt. Dan ben je echt ziek.”

Pag. 151: *“Het is wel een soort voorrecht, vind ik, om je een beetje te kunnen voorbereiden op je dood.*

Maar je krijgt er een grote kwelling bij cadeau. De wetenschap dat je binnen afzienbare tijd doodgaat.

Die kwelling is wel te overkomen. Ik ben niet zo gekweld, ik ben niet van de ‘wat niet weet wat niet deert’-school. En heel veel andere mensen zijn ook niet zo gekweld. Ik heb een paar jaar geleden twee heel leuke, jonge jongens zien sterven, en die waren niet gekweld.”

Recensies/extra: Een televisie-interview met René Gude is te vinden op <http://www.filosofie.nl/nl/nieuws/20652/kijken-stand-up-filosoof-rene-gude.html>
Een recensie van filosofe Miriam Rasch is te vinden op <http://www.athenaeum.nl/recensies/rene-gude-stand-up-filosoof> , en Carel peters bespreekt het boek op <http://www.vn.nl/Litteraire-kroniek-2/Litteraire-kroniek/Filosoferen-zonder-medicijnkast.htm>.